

اخبار

تجارت ۵٫۵ میلیارد دلاری ایران و ترکیه در ۲۰۲۳

اداره آمار ترکیه اعلام کرد: مبادلات تجاری این کشور با ایران در سال ۲۰۲۳ میلادی به حدود ۵٫۵ میلیارد دلار رسیده است.

به گزارش «ایران اقتصادی»، آمارهای منتشر شده توسط اداره آمار ترکیه نشان می‌دهد مبادلات تجاری ایران با این کشور در سال ۲۰۲۳ با کاهش ۱۴ درصدی به ۵ میلیارد و ۴۹۰ میلیون دلار رسیده است.

مبادلات تجاری ایران و ترکیه در سال ۲۰۲۲ بالغ بر ۶ میلیارد و ۴۲۰ میلیون دلار اعلام شده بود.

بر اساس این گزارش، صادرات ترکیه به ایران در ماه‌های ژانویه تا دسامبر ۲۰۲۳ با رشد ۸ درصدی نسبت به سال ۲۰۲۲ به ۳ میلیارد و ۳۱۰ میلیون دلار رسیده است. ترکیه در ماه‌های ژانویه تا دسامبر سال ۲۰۲۲ بالغ بر ۳ میلیارد و ۷۰ میلیون دلار کالا به ایران صادر کرده بود.

اصا واردات ترکیه از ایران در سال ۲۰۲۳ کاهش ۳۵ درصدی نسبت به سال ۲۰۲۲ داشته است. ترکیه در سال ۲۰۲۲ بالغ بر ۳ میلیارد و ۳۵۰ میلیون دلار کالا از ایران وارد کرده بود که این رقم در سال ۲۰۲۳ به ۲ میلیارد و ۱۸۰ میلیون دلار رسیده است.

تراز تجاری دو کشور در سال ۲۰۲۳ به میزان یک میلیارد و ۱۳۰ میلیون دلار به نفع ترکیه بوده است. در آخرین ماه سال ۲۰۲۳ صادرات ترکیه به ایران رشد ۲۰ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل از آن داشته و به ۳۴۷ میلیون دلار رسیده است؛ واردات ترکیه از ایران نیز در این ماه ۴۲ درصد کاهش داشته و به ۱۵۰ میلیون دلار بالغ شده است.

بر اساس این گزارش سهم ایران از کل تجارت خارجی ترکیه در سال میلادی گذشته حدود یک درصد بوده است. ترکیه در این سال ۶۱۶ میلیارد دلار مراده تجاری با دنیا داشته که ۲۵۵ میلیارد دلار از این رقم مربوط به صادرات ترکیه و ۳۶۱ میلیارد دلار مربوط به واردات این کشور بوده است؛ تراز تجاری ترکیه در سال ۲۰۲۳ منفی ۱۰۶ میلیارد دلار بوده است.

تولید نفت آمریکا به ۱۳٫۳ میلیون بشکه رسید

اداره اطلاعات انرژی آمریکا اعلام کرد، تولید نفت خام آمریکا در ماه نوامبر ۰٫۶ درصد افزایش یافت و یک رکورد جدید ماهانه با رقم ۱۳٫۳۱ میلیون بشکه در روز ثبت کرده است.

به گزارش «ایران اقتصادی» از فارس، تولید نفت در تگزاس و نیومکزیکو رکورد زده و به ترتیب به ۵٫۶۶ و ۱٫۸۸ میلیون بشکه در روز رسیده است.

میزان تولید در هر ۲ ایالت آمریکا سریع‌ترین رشد از ماه مه ۲۰۲۳ و دسامبر ۲۰۲۲ را به خود اختصاص داده است.

عکس: ایسنا

در گفت‌وگو با مدیر پروژه تأمین مالی و تسهیل سرمایه گذاری مطرح شد

نقشه راه تأمین مالی برای رشد اقتصادی

گفت‌وگو

و مصارف، گام نخست برای تحقق رشد غیر تورمی است، ابتدا انضباط مالی مورد هدف گذاری قرار گرفت و ۳ اقدام برای کنترل تورم صورت گرفت:

- پرداخت متمرکز از خزانه به هر فرد توسط ایجاد سازگاری برای پرداخت حقوق و مزایای کلیه دستگاه‌های اجرایی در پایان هرماه به کد ملی مشخص
- شفاف کردن صورت‌های مالی شرکت‌های دولتی برای اولین بار
- کنترل ترانزانه بانک‌ها برای مهار ایجاد نقدینگی بدون پشتوانه

• **از میان این راهکارهای سه گانه کدام تأثیر بیشتری در کاهش تورم دارد؟**

اقدامات فوق شروع جراحی اقتصادی از سوی آقای خاندوزی تلقی می‌شد که لاجرم دارای تبعاتی است، اما برای درمان اقتصاد متورم ایران ضروری بود. از میان اقدامات ذکر شده، کنترل ترانزانه بانک‌ها بیشترین تأثیر را بر جریان سرمایه در گردش کسب و کارها گذاشت و دسترسی به تسهیلات را برای بنگاه‌های اقتصادی سخت کرد. تسهیلاتی که بخشی از آنها به خاطر بالاتر بودن تورم از نرخ بهره بانکی و فقدان رصد پذیری، به استمهال و خروج سرمایه از کشور تبدیل می‌شد و نتیجه آنها چیزی جز تحمیل تورمی جدید به مردم نبود؛ بعد از کنترل وضعیت آشفته به ارث رسیده نوبت به برنامه بعدی یعنی تحقق رشد اقتصادی می‌رسید.

• **سرمایه گذاری در چه بخش‌هایی به تحقق رشد اقتصادی منجر می‌شود؟**

برای تحقق رشد اقتصادی مطلوب، لازم است در سه حوزه سرمایه گذاری‌ها تسهیل شود که شامل صنایع بزرگ، کسب و کارهای کوچک و متمرکز و زیرساخت‌های عمومی می‌شود.

• **تأمین این سرمایه گذاری‌ها از چه محلی صورت می‌گیرد؟**

با عنایت به مصارف بالا، عمده سرمایه گذاری‌ها در کشور مبتنی بر چهار منبع اصلی بوده است که بازار پول، بازار سرمایه، تأمین مالی عمومی (بودجه دولت) و سرمایه‌گذار خارجی است. با در نظر گرفتن سه حوزه مصرفی برای رشد اقتصادی مطلوب و منابع و ابزارهای در دسترس، برنامه‌های متعددی در دستور کار قرار گرفته است.

مهم این رویکرد هدایت اعتبارات به سمت فعالیت‌های تولیدی است. با این برنامه علاوه بر حل تبعات سیاست انقباضی کنترل ترانزانه برای بنگاه‌ها، هزینه تمام شده محصولات و همچنین مطالبات غیرجاری بانک‌ها کاهش می‌یابد. از جمله مزایای اجرای این طرح می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱ تسریع و بهبود فرایند تأمین مالی سرمایه در گردش بنگاه-های تولیدی
- ۲ کاهش نیاز به دریافت تسهیلات جدید برای تأمین مالی سرمایه در گردش
- ۳ کاهش مطالبات غیرجاری بانک‌ها
- ۴ کاهش انحراف منابع و افزایش کارایی تخصیص منابع (منابع مالی، نهاده‌های تولید و...)
- ۵ افزایش شفافیت و نظارت پذیری جریان مالی اقتصاد
- ۶ کاهش زمینه‌های توزیع رانت و حذف واسطه‌ها در زنجیره‌های تولید
- ۷ کاهش هزینه تمام شده محصول و افزایش رفاه مصرف کننده
- ۸ کاهش نوسانات بازار (قیمت و تولید)
- ۹ افزایش بهره وری و سودآوری بنگاه و در نهایت کل صنعت
- ۱۰ زمینه سازی برای اصلاح سیاست‌های حمایتی
- ۱۱ زمینه سازی برای اصلاح نظام بانکی

• **برای تأمین مالی صنایع بزرگ چه مسیری طی شده است؟**

با سیاست کنترل ترانزانه و انقباضی شدن روند تسهیلات دهی، تأمین مالی صنایع با مشکل مواجه است. تا قبل از این، دریافت تسهیلات به طور موازی توسط تمامی حلقه‌های تولید، فقدان ابزارها و بازارهای مالی مناسب برای تهاوت مطالبات و بدهی‌های بنگاه‌ها، فرایند زمان بر دریافت تسهیلات بانکی، سهولت انحراف منابع مالی از چرخه تولید و ورود به سایر بازارها و عدم شفافیت کافی در فرایند پرداخت تسهیلات منجر به بروز نارسایی‌هایی از جمله تورم می‌شد اما برای چرخیدن همزمان تولید و کنترل تورم، تأمین مالی زنجیره تأمین یا SCF در دستور کار قرار گرفت. تأمین مالی زنجیره‌ای یک رویکرد خلاقانه است که شرکت‌ها جهت تخصیص منابع مالی و بهینه‌سازی جریان‌های مالی در زنجیره تأمین از آن استفاده می‌کنند. این رویکرد کاهش هزینه‌ها، افزایش سودآوری و کارایی هرچه بیشتر سازمان را به دنبال دارد و با ارائه گزینه‌های انتخابی برای پرداخت-ها، باعث بهینه‌سازی نقدینگی در شبکه می‌شود. سه ابزار تعبیه شده برای تأمین مالی زنجیره‌ای شامل اوراق گام، روش فکتورینگ و برات الکترونیک فعال شد.

• **سه ابزار اعتباری که به آن اشاره کردید چه مزایایی دارد؟**

با استفاده از ابزارهای فوق، دولت به جای تمرکز صرف بر نقدینگی، از ابزارهای اعتباری بهره می‌برد. از اهداف

۱۲

افزایش کارایی و شفافیت نظام مالیاتی

• **تأمین مالی کسب و کارهای کوچک و متمرکز از چه محلی انجام می‌شود؟**

رویکرد تسهیل مجوزدهی کسب و کارها که در دستور کار وزارت اقتصاد قرار دارد از یکطرف عرصه را برای رقابت فعالان اقتصادی مهیا می‌کند و مدل‌های تأمین مالی زنجیره ای از طرف دیگر منجر به کاهش نقدینگی مورد نیاز و آزادسازی حجم زیادی از تسهیلات سرمایه در گردش برای استفاده بنگاه‌های کوچک و متوسط می‌شود. البته تاحالا مطابق با تقسیم بندی اولیه منابع تأمین مالی، تنها بر بازار پول تمرکز کردیم. بجز بازار پول، وزارت اقتصاد با بهره‌گیری از ظرفیت بازار سرمایه چهار طرح را برای حمایت از بنگاه‌ها طراحی کرده است. یکی از این طرح‌ها شرکت‌های سهامی عام پروژه است؛ یکی از راهکارها برای تأمین مالی پروژه‌ها، پذیره نویسی سهام شرکت سهامی عام پروژه است. پروژه‌های در دست اجرا، توجیه‌پذیر و سودآور شرکت‌ها که مجوزهای لازم را از نهادهای ذی ربط دارند می‌توانند به ارزش کارشناسی به‌عنوان آورده غیر نقد مؤسسان در شرکت پروژه در نظر گرفته شود و با عرضه درصدی از سهام این شرکت به عموم در فرایند تأسیس شرکت سهامی عام و افزایش سرمایه از محل سلب، مبالغ مورد نیاز جهت تکمیل پروژه تأمین خواهد شد.

تأمین مالی جمعی، دومین روشی است که در آن سرمایه موردنیاز برای تأمین مالی یک کسب و کار از پس‌اندازهای خرد گردآوری می‌شود. این مشارکت جمعی از طریق سکوها عاملین دارای مجوز تأمین مالی جمعی از فرابورس و سازمان بورس و اوراق بهادار انجام می‌پذیرد.

همچنین صندوق‌های سرمایه‌گذاری املاک و مستغلات (مولدسازی دارایی‌ها) طرح دیگری است که در دستورکار قرار گرفته است. صندوق سرمایه‌گذاری املاک و مستغلات (Real Estate Investment Trust) با نام اختصاری (REIT)، یکی از ابزارهای نوین مالی در بازار سرمایه کشور است که با استفاده از آن می‌توان با مبالغ کم و سرمایه‌گذاری‌های کوچک، وارد بازار ملک شد و عواید آن بهره‌برد.

همچنین اوراق سلف مسکن (فروش متری مسکن) چهارمین طرح پیش‌بینی شده است. خانه‌دار شدن همواره یکی از دغدغه‌های بزرگ جامعه به خصوص قشر جوان و کم درآمد بوده است. دولت نیز در دوره‌های مختلف به دنبال ارائه راهکارهای مؤثر برای تأمین این نیاز بوده و در این زمینه طرح‌هایی را همچون مسکن مهر، نهضت ملی مسکن و نیز ارائه تسهیلات خرید با ساخت مسکن اجرایی کرده که کمابیش در خانه‌دار شدن بسیاری از افراد جامعه کمک‌کننده بوده است؛ گرچه هر کدام از این طرح‌ها خود نیاز به سرمایه اولیه دارند که برای بسیاری از افراد فراهم کردن آن چندان ممکن و آسان نیست.

اوراق سلف موازی استاندارد مسکن (فروش متری) به‌عنوان جدیدترین ابزار تأمین مالی حوزه ساخت مسکن طراحی و در شرف به‌کارگیری است. سازندگان مسکن می‌توانند برای ساخت یا تکمیل یک پروژه ساختمانی با انتشار اوراق سلف موازی مسکن در بورس کالا، بخشی از سرمایه موردنیاز خود را برای اتمام پروژه و تحویل به مردم تأمین کنند. براین اساس، مردم نیز می‌توانند با خرید اوراق سلف مسکن اقدام به پیش خرید واحدهای آن پروژه می‌کنند. مردم می‌توانند اوراق را تا زمان سررسید نگه‌داشته و با افزایش تعداد واحدهای خود طی دوره، اقدام به تحویل ملک کنند یا در بازار ثانویه اقدام به فروش اوراق خود به قیمت روز کنند.

تأمین مالی زیرساخت‌های عمومی چگونه انجام می‌شود؟

با اینکه متولی این حوزه سازمان برنامه و بودجه است اما وصول درآمدهای بودجه برعهده سازمان مالیاتی است و عملاً بار تأمین مالی غیرمستقیم زیرساخت‌های عمومی بر عهده وزارت اقتصاد است. میزان وصولی درآمدهای مالیاتی طوری که در ۶ ماهه نخست سال جاری، به بیش از دوبرابر درآمدهای نفتی رسیده، دستاورد بزرگ وزارت اقتصاد در راستای کاهش وابستگی به نفت و تأمین مالی پایدار و غیرتورمی است که با تمرکز بر مالیات ستانی از دانه درشت‌ها و مبارزه جدی با فراریان مالیاتی رقم خورده است. مدیریت این درآمدها، نحوه هزینه کرد بودجه در طرح‌های عمرانی و اولویت بندی صحیح طرح‌ها برای تحقق زیرساخت‌های رشد افزاونه هزینه‌ای، مسأله دیگری است که از حیثه وظایف وزارت خانه خارج است. هرچند وزارت اقتصاد برنامه‌هایی برای انجام طرح‌های نیمه تمام بودجه‌ای با استفاده از تشکیل شرکت‌های سهامی عام پروژه و ظرفیت سازمان خصوصی سازی دارد که با همکاری سازمان برنامه و بودجه میسر می‌شود. دولت از این طریق می‌تواند به جای استفاده از جریان نقد، اموال غیرنقد خود را برای مولدسازی دارایی‌ها، توسعه کشور و تسویه بدهی خود با پیمانکاران در ضمانت شرکت سهام عام پروژه قرار دهد و از سویی دیگر با تنوع بخشیدن به نوع قراردادهای پیمانکاری نظیر BOT و BLT، طرح‌های ضروری برای رشد اقتصادی را تأمین مالی نماید.